

SATURNUS

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SATURNUS LJUBLJANA — LETO XIV ŠTEVILKA 3 — APRIL 1972

Sodelovanje med Saturnusom in Plutalom

V zadnjem času smo vse pogostejše priča raznim integracijskim gibanjem in drugim oblikam poslovnega sodelovanja. V splošnem lahko ugotovimo, da so se ta gibanja v okviru naše države silno razmahnila in da razne oblike združevanj že rojevajo prave integracijske velikane. Prav tako lahko ugotovimo, da so gibanja zaobšla Slovenijo, oziroma da morda gospodarske organizacije v Sloveniji nimajo posluha ali pa srečne roke ob teh gospodarskih združevanjih. Do nedavnega bi to lahko trdili tudi za Saturnus. Vendar sta prav v zadnjem času le bili sklenjeni dve poslovni tehnični pogodbi, in sicer z MGK z Reke in Plutalom iz Ljubljane. Tudi prvi rezultati teh sodelovanj so že pred nami. Saturnus je

izbral posebno obliko sodelovanja, namreč pri obeh sklenjenih pogodbah predmet sodelovanja ni fizična združitev (pripojitev, fuzija), temveč le delitev proizvodnega programa s ciljem večje specializacije. V obeh pogodbah zasledimo prav ta cilj. Vsaka pogodbeni stranka naj proizvaja le to, za kar ima boljše pogoje proizvodnje in gospodarjenja.

Sodelovanju z MGK smo posvetili več člankov in sestavkov v prejšnjih številkah Glasa Saturnusa. Tokrat si pobližje oglejmo sodelovanje z ljubljanskim Plutalom. Plutal je, podobno kot Saturnus, proizvajalec pokrovčkov in zapork za steklenice. Že pred leti je bilo, s sklenitvijo poslovno tehničnega sodelovanja in ustanovitvijo Skupne

prodajne službe »Pluto, Plutal, Saturnus« s sedežem v Zagrebu, med naštetimi tremi proizvajalci doseženo določeno soglasje in sodelovanje pri prodaji pokrovčkov in zapork. Razvoj je to obliko prekras in ponujale so se v zadnjih letih tudi drugačne rešitve na tem področju. S Plutalom smo v zadnjih letih večkrat poskušali doseči kaj več razen sodelovanja pri prodaji, namreč doseči tudi sodelovanje v proizvodnji. Letos januarja in februarja so končno ti naporji le obrodili sadove in pogodba, ki sta jo delavska sveta obeh podjetij potrdila, je pred nami.

Kaj je bistvo sodelovanja s Plutalom. Predvsem to, da je že dosežena specializacija proizvodnje, kar v tem primeru pomeni, da se Saturnus

odpoveduje proizvodnji pokrovčkov in zapork za steklenice, Plutal pa tiskanju na pločevino. Tako bosta obe podjetji v osnovi proizvajali, oziroma se ukvarjali s proizvodnjo, za katero imata boljše možnosti, več izkušenj in večjo tehnološko usposobljenost. V ta namen bosta podjetji zamenjali dosedanje proizvodne zmogljivosti, ki so predmet te pogodbe.

S podpisom pogodbe smo dosegli v Saturnusu koncentracijo v grafični dejavnosti in ni odveč poudariti, da predvidevamo v bodoče še nadaljnjo rast naše tiskarne, ne samo na ozkem področju tiskanja pločevine v klasičnem smislu. Prihodnja rast in razvoj naše tiskarne bosta najverjetneje vključevala tiska-

nje tudi drugih materialov glede na razvoj in uvedbo novih tiskarskih tehnik.

Svečan podpis pogodbe, ki sta jo že potrdila delavska sveta obeh podjetij, je bil 3. aprila v Saturnusu. Pomembnejše od tega bo v bodoče vsestransko razumevanje in veliki naporji, da vse črke pogodbe zaživijo v pravem poslovnem sodelovanju.

Pričakujemo, da ta pogodba s Plutalom ni zadnja, da se bo naše podjetje še naprej vključevalo v sodelovanje tudi z drugimi sorodnimi podjetji. Vse to pa samo s ciljem, doseči večjo, boljšo in največkrat specializirano velikoserijsko proizvodnjo, kar vse je v interesu razvoja našega podjetja in širše skupnosti.

»SATURN '72«

Pod tem naslovom je mladinski aktiv Saturnusa skupaj s sodelovanjem aktivov ZP

Iskre, Tomosa, Steklarne Hrastnik, Peka in Alpine organiziral zabavno družabno

prireditev, ki je bila v dvorani doma JLA, v Ljubljani. Namen prireditve je bilo zblizanje mladincev vseh tovarn, ki so sodelovale. Pred leti je MO v Saturnusu že organiziral take prireditve, vendar manjšega obsega.

Letošnja prireditev je bila

10. marca, ob 18. uri. Sodeč po številu gledalcev je mladina po tovarnah prireditev že težko pričakovala. Kmalu se je po dvorani razlegel glas, nam vsem dobro znane napovedovalke Jane Cede. Počasi so se na odru zvrščale ekipe tovarn, šteje so po tri člane, ki so odgovarjale na vprašanja, ki jih je zastavljala Jana. V prvem delu sta izpadli iz tekmovanja ekipi Steklarne Hrastnik in pa skupna ekipa Peka in Alpine. Ekipa Tomosa, Saturnusa in Iskre pa so nadaljevale boj za pokal Saturn 72. Ekipa so bile po znanju precej izenačene. Vrstila so se vprašanja iz športa, politike in kulturne dejavnosti. Prva je odgovarjala ekipa Iskre, ki pa proti pričakovanju ni imela preveč sreče, za njo pa je Tomos prepričljivo nabiral točke in tudi zmagal. Osvojil je prehodni pokal, za katerega se bodo tekmovalci naslednja leta še borili: kdor ga bo osvojil trikrat, ga dobi v trajno last. Vendar naša ekipa ni bila slaba, saj se je na koncu s povsem majhno razliko za zmagovalcem uvrstila na drugo mesto. Za razpoloženje je med kvizom, da se tako izrazim, poskrbel instrumentalni ansambel s sodelovanjem pevcev iz vrst mladincev sodelujočih tovarn. Za smeh pa

so poskrbeli gledalci iz dvorane, ki so se v igri za občinstvo trudili z odpiranjem konzerv in napihovanjem balončkov. Da trud vseh nastopajočih ni bil zaman, so poskrbele tovarne, ki so v ta namen razdelile tekmovalcem praktična darila, kot so: brivnik Iskra-sixtant, kalorifer, koktail pladnji, stekleni servisi, čevlji, itd. Po prireditvi pa je bil ples za vse obiskovalce, ki so se vneto predali ritmu.

Da je letošnja prireditev tako uspela, je bilo potrebno mesec dni trdo delati. S požrtvovalnostjo so se vsekakor najbolj izkazali Borivoj Koren, Jože Kosec, Darinka Sabotin in Dušan Rovanskik kot glavni organizator prireditve, vsa mladina pa se zahvaljuje tov. Aliču, ki je kot mentor mladine, vsem skupaj vedno priskočil na pomoč.

Oddajo Saturn 72 je režiral Miroslav Zajec, ki ga poznamo kot pomočnika režiserja televizijske nadaljevanke Dekameron.

Prireditev nas je navdušila, pokal pa je odšel v Tomos. Kako pa bo drugo leto na prireditvi v Kopru, organiziral jo bo namreč Tomos, in kdo bo osvojil pokal, bomo še videli.

Ivo Ferbežar

Poslovanje v letu 1971

Zadnji dan februarja je delavski svet podjetja razpravljal o poslovnem poročilu za leto 1971 in sprejel zaključni račun. Poslovno poročilo za leto 1971 obsega 80 tipkanih strani besedila in vrsto grafičnih prikazov in primerjav z uspehi in rezultati v letih 1970 in 1969, kar tvori zajetno knjigo. Podobno razumljivo razčlenjeno in celovito poročilo o celotnem poslovanju podjetja doslej še ni bilo pred samoupravnimi organi. Poročilo je sestavljeno iz treh delov.

Prvi del zajema **SPOŠNO O POSLOVANJU PODJETJA V LETU 1971** in govori o splošnih družbenih pogojih poslovanja, o temeljnih poslovne politike, o delu organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij ter o izvajanju splošnih nalog.

Drugi del zajema **POSLOVANJE PODJETJA V LETU 1971** in vsebuje analize s primerjavami rezultatov zadnjih treh let po področjih: proizvodnja, tržna realizacija, stroški, ustvarjanje in delitev dohodka, zaposlovanje in vloženo delo, osebni dohodki, družbeni standard, obratna sredstva in likvidnost, razvojna dejavnost, investicije.

Tretji del zajema **BILANCO SREDSTEV**, ki govori samo o aktivni in pasivi s primerjavnimi tabelami zadnjih treh let.

TEMELJI POSLOVNE POLITIKE V LETU 1971

Splošni družbeni pogoji poslovanja so terjali od našega delovnega kolektiva, da je svojo poslovno politiko za leto 1971 oblikoval tako, da bi se najuspešneje prilagodil nastopajočim gospodarskim pogojem, ki jih je napovedovala stabilizacijska politika družbenih organov.

Osnovni cilj poslovne politike za leto 1971 je bil zato usmerjen v čim uspešnejšo prilagoditev družbenim stabilizacijskim in reformnim ukrepom. Ta je pomenila predvsem, da so se aktivnosti podjetja še izdatneje usmerile k reševanju notranjih gospodarskih problemov in intenzifikaciji dela strokovnih služb in posameznih članov delovnega kolektiva. Na osnovi takih osnovnih ciljev poslovne politike so se zgradile tudi temeljne poslovne in organizacijske aktivnosti. Tako se naj bi doseglo skrajšanje vezav obratnih sredstev, kar naj bi prispevalo k reševanju problemov, ki jih je imelo z likvidnostjo.

Dalje naj bi se nadalje izboljšalo planiranje in kontrola stroškov, izvajali organizacijski ukrepi, ki naj bi izboljšali funkcioniranje strokovnih služb in izvajanje delovnih nalog itd.

Zamrznenje cen in devalvacija sta v začetnih mesecih letošnjega leta potisnila podjetje v nenormalne pogoje poslovanja, kar je imelo za posledico padec dohodka na

takšen nivo, da podjetje ni uspelo kriti niti izplačanih osebnih dohodkov. To je imelo za posledico, da je podjetje pričelo poslovati s poslovno izgubo. Istočasno pa je to terjalo tudi delno inčasno znižanje osebnih dohodkov. Poslovanje podjetja s takšnimi negativnimi ekonomskimi učinki je terjalo aktiviranje delovnega kolektiva, zlasti strokovnih služb, predvsem v dveh smereh:

- izvajanje ukrepov organizacijskega značaja, da bi se dosegli čim večji delovni učinki, in

- v čimvečjo aktivnost do družbenih organov, da s svojimi odločitvami odstranijo negativne učinke devalvacije.

V prvih mesecih letošnjega leta je bilo sprejetih in tudi izvedenih mnogo organizacijskih ukrepov in odločitev, ki so prispevali k notranji delovni in organizacijski uvrstitvi kolektiva. Delavski svet, odbori, operativno vodstvo, družbenopolitične organizacije so bili v prvem polletju, zlasti pa v prvem tromesečju, izredno aktivni. Rezultat teh prizadevanj je bila vsekakor učinkovita priprava na obdobje, ko je podjetje prešlo ponovno v normalne pogoje poslovanja.

Izdatna aktivnost, zlasti vodstva podjetja, je bila usmerjena za zvezne gospodarske organe, pri čemer se je podjetje tvorno vključilo v aktivnost celotne grupacije proizvajalcev kovinske embalaže Jugoslavije. Končni rezultat teh naporov je bil, da

je Zavod za cene v marcu 1971 odobril povišanje cen izdelkov embalaže (splošne in konzerv) za 22,5 %. To povišanje cen je nadomestilo za povišanje stroškov, ki jih je povzročila devalvacija dinarja v januarju 1971. S tem je podjetje pričelo poslovati ponovno s pozitivnim finančnim rezultatom, kar je tudi prekinilo veliko negotovost delovnega kolektiva za bodoči socialni in gospodarski položaj podjetja.

Podobno kot za embalažo je bila razvita tudi aktivnost za povišanje cen izdelkov avtoelektrike. Tako je bilo doseženo soglasje s proizvajalci avtomobilov ter Zvezno gospodarsko zbornico za 25 % povečanje cen teh izdelkov, kar je odobril tudi Zavod za cene. Vendar to povišanje ni moglo biti uveljavljeno, ker je bil že pred njeno pravnomočnoostjo v decembru 1971 sprejet sklep o ponovni zamrzitvi cen.

Med temelji poslovne politike za leto 1971 je treba prištevati tudi napore za premagovanje problemov, ki jih je pred podjetje postavljala splošna nelikvidnost jugoslovanskega gospodarstva in težnja po njenem naraščanju. Vsi pomembnejši dokumenti in ukrepi v podjetju so vedno na prvo mesto postavljali prav naloge s področja zagotavljanja likvidnosti in normalnega izplačila OD, oskrbovanje proizvodnje s surovinami in drugo. Z veliko mero prizadevanja strokovnih služb je to v letu 1971 podjetju uspelo in je šteti izvršitev te naloge za eno najpomembnejših delovnih rezultatov.

Pomembni sestavni del poslovne politike za leto 1971 je bil planiranje in kontrola stroškov. Smotri tega dela poslovne politike so bili usmerjeni v razvijanje notranjih možnosti za zmanjševanje negativnih učinkov naraščanja stroškov, ki jih je povzročil nadaljnji dvig cen ozioroma v letu 1971 nadaljujoča inflacija. Delovni kolektiv je s to nalogo v precejšnji meri uspel in s tem prispeval k ugodnejšemu rezultatu podjetja. S povečano kontrolo nad nastajanjem stroškov, zlasti splošnih, je v precejšnji meri zmanjšal negativen učinek inflacijskega pritiska in naraščanja cen stroškov podjetja.

Poslovna politika za leto 1971 je tudi težila v uresničevanje dolgoletnih teženj po poslovno tehničnem sodelovanju s sorodnimi podjetji. Na osnovi tega prizadevanja je bila v mesecu novembru

sklenjena z Metalografičkim kombinatom Rijeka pogodba o poslovno tehničnem sodelovanju, ki odpira nove in široke možnosti ekonomsko učinkovitejšega poslovanja obeh podjetij. Ob koncu leta so se zelo približala tudi stališča glede takšnega sodelovanja tudi s Plutalom Ljubljana, ki kažejo, da se bodo tudi v tej smeri uresničile dolgoletne težnje o sodelovanju.

Eden od operativnih ciljev poslovne politike so bile tudi ekonomsko organizacijske aktivnosti, ki naj bi povečale posredno ali neposredno gospodarsko učinkovitost vložene dela, ki jih omogoča predvsem razvijanje nadaljnjih možnosti izkoriščanja elektronskega računalnika. Najpomembnejši rezultati teh aktivnosti so naslednji:

- uveden je sistem obračuna po variabilnih stroških (direct costing), ki bo omogočal realnejše vrednotenje zalog in elastičnejšo proizvodno politiko,

- uvedena je kategorija pokritja, ki ustvarja nove možnosti za strategijo v asortimanu proizvodnje in zasledovanju optimalnih učinkov proizvodnje in prodaje,

- v projektiranje novih proizvodov in v organizacijo tekočih proizvodnih procesov se postopoma vključujejo kvalitetne aplikativne metode (organizacija dela in normiranja po vnaprej določenih časih /WF/, vrednostna analiza in drugo), ki naj zagotovijo ekonomiziranje z delom in materialom ter v mnogočem olajšajo fizične napore pri delu ter povečajo ekonomsko učinkovitost vložene dela,

- v dokumentacijo, vodeno z električnim računalnikom, so bile uvedene sestavnice in tehnološki postopki. S tem je podjetje dobilo kakovostno osnovo za sestavljanje in kontrolo predkalkulacij in za postavljane ekonomsko izdatnejših operativnih komercialno-tehničnih odločitev,

- uvedeno je mesečno poročanje o vseh najpomembnejših tekočih poslovnih dogodkih.

Poseben prispevek k oblikovanju poslovne politike podjetja predstavlja v oktobru 1971 sprejeti stabilizacijski program. Z njim so določeni temelji bodoče poslovne politike podjetja, s katerimi bo delovni kolektiv v stabilizacijskih prizadevanjih družbene skupnosti pri reševanju problemov družbenega gospodarskega razvoja ter istočasno uresničeval tudi svoje naloge izboljševanja kakovosti

gospodarjenja v podjetju. Tako zahtuje stabilizacijski program bodočo poslovno politiko na naslednjih področjih: likvidnost poslovanja, izvoz, uvoz, investicije, intenzifikacija poslovanja, razvoj in dolgoročno planiranje, tehnično sodelovanje in integracijski procesi, delovni pogoji, delitev dohodka in osebnih dohodkov, razvoj ustvarjalnih zmogljivosti kolektiva in razvoj samoupravljanja. Vsebinska tega dokumenta ni več povsem kratkoročnega značaja in se bo zato postopoma izpolnjevala v prihodnjem obdobju.

V juniju so bile sprejete socialno-ekonomske sestavine gospodarske politike podjetja v letu 1971, ki predstavljajo ekonomsko problematiko najnižjih osebnih dohodkov in program za postopno dvigavanje teh OD na najnižjo raven 1.000 din. Delovni kolektiv je bil primoran na sestavo takšnega programa zaradi ponovnega in izrednega naraščanja življenjskih stroškov, ki jih je povzročala odsotnost pozitivnih učinkov stabilizacijskih ukrepov.

Poleg navedenih področij poslovne politike, ki so temeljnega značaja za gospodarsko življenje delovnega kolektiva, obstajajo še številna druga, ki zaradi omejenega obsega poročila ne morejo najti mesta v neposredni obliki, čeprav bi to zaslužila. (Iz poslovnega poročila)

Podjetje je v letu 1971 doseglo vrednost proizvodnje merjene s stalnimi statističnimi cenami v višini 225.015.000 din, po količini (teži) pa je 21.436 ton. V primerjavi z letom 1970 znaša porast fizičnega obsega proizvodnje merjenega s statističnimi cenami 10 %, v tonah 13 %. Porast v primerjavi z letom 1969 znaša 30 % po statističnih cenah in 44 % po tonah. Iz tega lahko zaključimo, da je bila rast proizvodnje v letu 1971 nasproti letu 1970 zelo umirjena, saj je v letu 1970 porasla proizvodnja za 28 % in v letu 1971 samo za 10 % nasproti predhodnemu letu. Letni plan proizvodnje izražen s statističnimi cenami za leto 1971 je podjetje preseglo 3 %. Ti podatki prikazujejo porast proizvodnje brez cenovnih vplivov, torej njen fizični obseg.

Iz gibanja proizvodnje po mesecih, lahko zaključimo, da je imela proizvodnja podjetja sezonski značaj, kar je značilnost tudi preteklih let. V prvih treh mesecih je bila proizvodnja najnižja, ko so nanjo imeli močan vpliv gospodarski ukrepi države v začetku leta. Od marca do junija je bila proizvodnja v enakomernem porastu. Od junija do oktobra je ostajala enakomerno na najvišjem nivoju. Od oktobra do decembra je zopet padala, vendar je ostala na višjem nivoju kot v prvih treh mesecih.

PREDLOG ZA DIFERENCIRANO CENO OTROŠKEGA VARSTVA V LJUBLJANI

V okviru temeljne izobraževalne skupnosti za ljubljansko območje je nastal predlog za izdelavo enotnih meril pri sprejemanju otrok v varstvene ustanove po vseh petih ljubljanskih občinah. Res je, da so že doslej v vseh občinskih skupščinah priznavali varstvenim ustanovam, krajevnim skupnostim in strokovnim socialnim službam pravico do priznavanja posebnih ugodnosti pri ceni za otroško varstvo tistim staršem otrok, ki so bili v okviru občinskih odlokov o dodeljevanju družbene pomoči takšne pomoči potrebni. Toda merila so se močno razlikovala, ker so se oblikovala v vsaki občini posebej. Temeljna izobraževalna skupnost želi s svojim predlogom, ki ga bo dala v javno razpravo, poenotiti merila za določanje prispevka za otroško varstvo.

Stroški za varstvo otrok so zdaj približno razdeljeni tako, da polovico sredstev, kolikor približno znašajo stroški za vzgojo in izobraževanje, prispeva temeljna izobraževalna skupnost. Ostalo polovico stroškov poravnajo starši ali del teh stroškov tudi sklad za socialno varstvo, če za to obstaja razlog. Po eni izmed predloženih variant naj bi starši z višjimi dohodki prispevali tudi določeni odstotek stroškov za vzgojo. V okviru teh meril pa ne gre le za stroške varstva, temveč tudi za enotna merila pri sprejemanju otrok v varstvene ustanove, ki dajejo prednost tistim otrokom, ki so varstva najbolj potrebni.

Delo organov upravljanja v letu 1971

Delovanje organov upravljanja se je v letu 1971 odvijalo v skladu s spremembami v njegovi organizaciji, ki so bile izvedene z letom 1970 in sprejete z novim statutom podjetja. Osnovna težnja te nove organizacije je bila:

- delavski svet podjetja naj bi bil razbremenjen za številne drobne pristojnosti, usmerjen pa v oblikovanje in sprejemanje odločitev, ki so temeljnega in dolgoročnejšega pomena za življenje celotnega delovnega kolektiva,

- organi upravljanja na nižji stopnji (kolektivni izvršilni organi) naj bi bili številnejši, specializiranejši, strokovnejši in z večjimi kompetencami kot doslej,

- organi upravljanja po delovnih enotah pa naj bi upravljali predvsem z delovnimi procesi, ki pripadajo njihovim delovnim enotam v okviru delitve dela v podjetju.

V letu 1971 se je celotno upravljanje življenja delovnega kolektiva usmerilo v uresničevanje zgoraj navedenih teženj.

Delavski svet podjetja je obravnaval predvsem temeljna družbena in gospodarska vprašanja. Deloval je predvsem v smeri reševanja vprašanj, ki so se pojavljala v tekočem življenju in so bili takega značaja, da je moral o njih odločiti delavski svet podjetja.

Kolektivni izvršilni organi (odbori, komisije) so v tem letu že precej razširili svoje delovanje, ki je predstavljalo samoupravljalno (kolektivno) izvajanje načelnih odločitev delavskega sveta in njegove politike. Uspešnost njihovega dela potrjuje pravilnost organizacije upravljanja podjetja in daje ugodno osnovo za nadaljnje poglobljanje

njihove organiziranosti in učinkovitosti.

Delavski sveti delovnih enot niso še razvili vseh tistih možnosti, ki jim jih omogoča sedanja razdelitev upravljalnih pristojnosti med posamezne organe upravljanja. Čeprav omejeni v razpolaganju z materialnimi sredstvi, bi se lahko še izdatneje vključili v reševanje družbenih in delovnih problemov delavcev posameznih delovnih enot, ki so kolektivnega značaja, in tudi zahtevajo kolektivno oblikovanje njihovih rešitev.

Nove pobude razvijanja delovanja samoupravnih organov in kolektivnega upravljanja predstavljajo ustavni amandmaji in priprave na njihovo izvedbo v podjetju. To bo storjeno v prihodnjem letu in bo vezano na odločitve o perspektivnem socialnem ekonomskem razvoju delovnega kolektiva, na sprejem programa razvoja za novo prihodnje srednjeročno obdobje.

Organizacijsko poročilo o delu organov upravljanja podjetja v letu 1971 je naslednje:

DELAJSKI SVET PODJETJA

V letu 1971 je imel DSP 10 sej, na katerih je reševal temeljne naloge, ki so mu bile ob reorganizaciji organov upravljanja v letu 1971 dodeljene in nato sprejete v statutu podjetja v letu 1970.

V prvem polletju je DSP obravnaval probleme vezane na prilagajanje gospodarjenja podjetja spremembam ob devalvaciji, ki so prizadele celotno jugoslovansko gospodarstvo. Reševati je moral podjetje iz težkega gospodarskega položaja, v katerega je zašlo v mesecu marcu in ga z angažiranjem celotnega delovnega kolektiva tudi uspešno rešil.

Sprejetih je bilo več samoupravnih aktov, to je pravilnik o narodni obrambi, ki je bil sprejet 9. 7. 1971 in poslovnik odbora za splošni ljudski odpor. Sprejet je bil tudi pravilnik o informiranju in poslovni tajnosti na seji dne 8. 9. 1971. DSP je sprejel tudi predlog samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov kovinske in elektro industrije Slovenije.

V zadnjem tromesečju je bil sprejet načrt prodajne politike oziroma njenih osnov ter načrt investicijskega plana za naslednje leto.

Ob proslavi 50-letnice je bila slovesna seja v Klubu poslancev in tam so bila podeljena priznanja zaslužnim delavcem po številu 202.

KOLEKTIVNI IZVRŠILNI ORGANI

Odbor za gospodarska vprašanja

V letu 1971 je imel 13. sej. Obravnaval je operativni plan za prilagoditev novim pogojem gospodarjenja ter problematiko v zvezi z devalvacijo. Obravnaval in pritrdil je tudi rebalans plana ter manjše spremembe pravilnika o delitvi OD. Tekoče je obravnaval mesečna poročila o poslovanju in odločal o izplačani vrednosti točke za posamezne mesece.

Odbor za delovna razmerja in izobraževanje

V letu 1971 je zasedal štirikrat. Obravnaval je predloge pravilnika o pripravnikih ter poslovnika. Dalje je reševal vprašanja štipendij in nagrad, organiziral je preizkus znanja iz varstva pri delu ter reševal tekoče kadrovske zadeve.

Odbor za družbeni standard in rekreacijo

Odbor se je sestajal na 16 sejah. Najpomembnejše njegovo delo je v izdelavi in sprejemu poročila družbenega standarda za leto 1970 in plana za leto 1971, ki je prvič združilo in prikazalo celotno delovanje kolektiva na področju družbenega standarda.

Pomembna ugotovitev poročila je bila, da znaša skupna kolektivna potrošnja glede na razne namene 4,4 milijona din. Na osnovi tega se je ta odbor poglobil in usmeril v reševanje številnih problemov skupne kolektivne potrošnje. Delo odbora v letu 1971 je postalo osnova načrtnega dela v oblikovanju tega za delovni kolektiv zelo pomembnega področja poslovanja.

Pod navedeni odbor spada kot pomožni telesi stanovalniška komisija in komisija za družbeno prehrano ter komisija za počitniške domove.

Odbor za tehnično varnost in požarno zaščito

Odbor je imel 3 seje, na katerih je obravnaval nočno delo delavk ter informacije o inšpekcijskih pregledih. Dalje je obravnaval tekoče naloge s področja tehnične in požarne varnosti.

Odbor za informiranje

V letu 1971 je imel 5 sej, na katerih je razpravljalo o osnutku pravilnika o informiranju in poslovni tajnosti. Imenoval je tudi uredniški odbor »Glas Saturnusa« ter reševal tekoče zadeve svojega delovnega področja.

Komisija za norme

Komisija se je sestajala me-

sečno ter obravnavala tekočo problematiko.

Komisija za ugotavljanje in izrekanje ukrepov zaradi kršitev delovnih dolžnosti

V preteklem letu je imela 5 zasedanj ter obravnavala 44 primerov kršitev delovnih dolžnosti, proti katerim so bili izrečeni ukrepi, po večini lažji, en primer pa je bil tudi izključitev iz delovne organizacije, ki pa zaradi pritožbe delavca na delavski svet podjetja še ni bila izvedena.

Družbeno politične organizacije podjetja

V življenju delovnega kolektiva so v letu 1971 razvijale svoje delovanje tudi družbeno politične organizacije, in sicer: sindikalna organizacija, Zveza komunistov in mladinska organizacija. Vsaka od njih se je usmerjala na izvrševanje tistih nalog, ki jih imajo v programu te organizacije, usmerjenost in omejeni obseg tega poročila ne dopušča, da bi obširneje podajali njihovo delo in vplivanja na gospodarsko in poslovno aktivnost delovnega kolektiva. Potrebno je omeniti, da opravljajo z izpolnjevanjem svojih delovnih in političnih programov pomembno delo tudi v poslovnih procesih podjetja. Zato je to njihovo delovanje v teh procesih nepogrešljivo, ne glede na to, da se pojavljajo predvsem kot politična sila in so v glavnem usmerjeni na oblikovanje in graditev poslovnih procesov in razmerij med člani delovnega kolektiva. Njihovo delovanje je razvidno iz poročil letnih konferenc posameznih organizacij.

(Iz poslovnega poročila)

»SATURN '72« — posnetka prikazujeta veliko udeležbo mladine iz gospodarskih organizacij širom po Sloveniji in častne goste prireditve. Organiziranje te javne prireditve je bila zahtevna naloga našega mladinskega aktiva, ki si jo je naložil sam in sam tudi uspešno izpeljal. S to akcijo je položen izpit za nadaljnje delo, za nove akcije, ki bodo mlade še bolj navduševale, zbližale in osrečile. Ne samo mlade — vse delovne ljudi!

Leto 1972 — leto kakovosti

• Zvezna skupščina razglasila leto 1972 za leto kakovosti v Jugoslaviji • Josip Broz-Tito pokrovitelj, Džemal Bijedić — predsednik sveta »Leta kakovosti« • Nosilec akcij v Sloveniji je Gospodarska zbornica Slovenije •

Gospodarsko razvitejše države si nenehno prizadevajo, da bi še bolj dvignile kakovost svojih proizvodov in si tako povečale možnosti za uspešen nastop na mednarodnem trgu, kjer je zlasti v zadnjem desetletju konkurenca vedno ostrejša. V ta namen se poslužujejo tudi oblik, kot so »teden, mesec in leto kakovosti«. To je v praksi predvsem na Japonskem, v Angliji, Českoslovaški, ZDA in v drugih zahodnih državah. Letos se jim je prvič pridružila tudi Jugoslavija.

Zvezna skupščina je na svoji seji 28. decembra lani sprejela resolucijo o kakovosti proizvodov in uslug in o razglasitvi leta 1972 za leto kakovosti v Jugoslaviji. Predsednik SFRJ Josip Broz-Tito je pokrovitelj leta kakovosti, Džemal Bijedić pa predsednik sveta »leta kakovosti«.

Uradni začetek bo s sejemom tehnike maja meseca v

Beogradu in bo trajal do maja 1973. Osnovni namen te akcije je, da bi v Jugoslaviji dosegli hitrejšo rast kakovosti naših izdelkov, čemur bi sledil močnejši nastop naše države na mednarodnem trgu, hkrati pa bi bili bolj zadovoljni tudi domači kupci.

Na področju kakovosti smo sicer v zadnjih letih dosegli viden napredek, vendar z njo še nismo zadovoljni, saj je še vrsta nerešenih problemov (standardi in predpisi o kakovosti, uspešnost zagotavljanja kakovosti na trgu domačih in uvoženih izdelkov, znak kakovosti, vključevanje SFRJ v mednarodne akcije na področju kakovosti organizacija služb za kakovost v podjetjih itd.).

Vzrok hitrega napredka kakovosti v gospodarsko močnejših državah je v večji pozornosti, ki jo tam posvečajo problemom kakovosti, kot pa je to primer za nas.

Komercialna embalaža

Komercialna embalaža določenega izdelka pomeni tisto vrsto embalaže, v kateri določeni izdelek kupimo v trgovini.

Za izdelke iz proizvodnega programa avtoelektrike doslej nismo imeli posebne komercialne embalaže. Do sedaj je naša industrijska embalaža predstavljala tudi komercialno. V sodelovanju s sodelavci avtoelektrike smo izdelali prve vzorce nove komercialne embalaže. Po pričakovani odobritvi novih prodajnih cen za nekatere nove izdelke svetlobne opreme iz našega proizvodnega programa avtoelektrike pričakujemo, da se bodo ti novi izdelki v trgovini že pojavili v novi embalaži. Ta embalaža, razen po likovni plati, ustreza že določeni standardizaciji — modularnem sistemu embalaže. Embalaža je komponibilna in vložljiva, tako je mogoče posamezno embalažo vlagati in zložiti v skupinsko, le-ta pa je spet prirejena dimenzijam palete. Trenutno imamo že izdelane prve vzorce te modularne embalaže MS-1, MS-2, pričakujemo, da bomo razvili nekaj vrst različnih škafel, v katere bo možno embalarati kompletne žaromete, kakor tudi samo svetlobne skupine (optične grupe). Z novo komercialno embalažo želimo doseči poleg večje komponibilnosti še določen komercialni efekt. Ta embalaža bo tudi pravi po-

srednik rezervnih delov našemu tržišču. Vsaka posamezna škafela bo že opremljena s posebno samolepljivo nalepko, ki bo tolmač vsebine. Tako bo iz nalepke razvidno, da je primer: svetlobni vložek (optična grupa) Ø 136, koda 12186 vgradljiv v žaromete za Zastavo Z-130, FIAT PZ, Moskvic in druga japonska in anglo-ameriška vozila z žarometi dimenzij Ø 54/4 — SAE. V bodoče bi želeli, da se naši izdelki v trgovinah pojavljajo v uniformni obliki, zato je tudi likovna rešitev taka, da je lahko zapomnljiva in opozori na proizvod. Tako se bo v prihodnje komercialna embalaža vidno razlikovala od industrijske. To pa je tudi eden od ciljev, ki jih sledimo z uvedbo te embalaže. Z uvedbo te embalaže želimo tudi preprečiti teoretično možne »napake« pri prodaji — namreč, da bi se izdelek, prodan za prvo gradnjo, prodan industriji, pojavil v trgovini (kar pa se je kdaj pa kdaj tudi zgodilo). Tudi prihodnji napor propagande bodo usmerjeni svetovanju pri nakupu izdelkov svetlobne opreme za motorna vozila samo v originalni Saturnusovi embalaži.

Roman Kokalj

Kakovost je vse bolj odločujoč pogoj za uspešno prodajo izdelka. Kontrola kakovosti pa ključ za racionalno proizvodnjo

Pri njih smatrajo kakovost za splošno družbeno in sistematsko vprašanje, ki ga rešujejo na osnovi ekonomskih in znanstvenih raziskav, česar ne bi mogli trditi za našo državo.

Za ponazoritev stanja v naši državi naj povem, da samo približno 10 % podjetij uporablja sodobne metode za nadzorovanje kakovosti, da 9 % podjetij z nad 1000 zaposlenimi v svojem proizvodnem krogu sploh nima organiziranega nadzora kakovosti, da v Sloveniji dela v nadzor-nih službah samo 30 % ljudi z ustrezno izobrazbo, in da okoli 40 % kontrolorjev nima zdravih čutil, ki so bistvenega pomena pri opravljanju njihovih dela.

Zato je tudi razumljivo, da sta Zvezna skupščina in Zvez-

ni izvršni svet na podlagi analiz stanja v Jugoslaviji na področju kakovosti v resoluciji tudi točno povedala, kaj je potrebno pri nas ukrepati, da bi se stanje izboljšalo.

V Sloveniji je nosilec vseh akcij v letu kakovosti Gospodarska zbornica SR Slovenije, ki je že izdelala celoten program dejavnosti ter ga predložila v obravnavo zborničnim svetom.

Vsi rezultati obravnav imajo skupno to, da podpirajo predložene akcije in predlagajo konkretne vključitve posameznih panog gospodarstva v posamezne akcijske programe. Za usklajevanje akcij na republiški ravni in medrepubliško koordinacijo ter povezavo s »Svetom leta kakovosti« pri Zvezni skupščini, se bo formiral republiški koor-

dinacijski odbor, v katerem bi bili zastopani najvišji predstavniki družbeno-politične in gospodarske dejavnosti; za vodenje konkretnih akcij na območju Slovenije v letu kakovosti pa bodo imenovali strokovni akcijski odbor, katerega člani bi bili strokovnjaki za kakovost iz posameznih vej gospodarstva.

Vse te priprave na leto kakovosti tako na zvezni kot republiški ravni obvezujejo vse gospodarske organizacije, da pripravijo svoje akcijske programe za dvig kakovosti svojih proizvodov.

Tu mora tudi Saturnus prispevati delež — kljub že priznani kakovosti — da bo akcija dosegla temeljni namen — DVIG KAKOVOSTI JUGOSLOVANSKIH PROIZVODOV NA VIŠJO RAVEN.

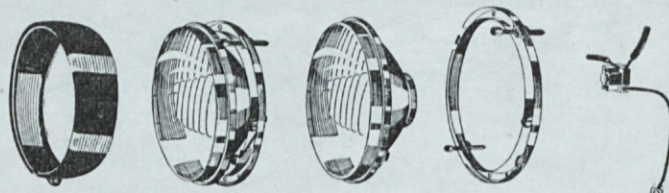
Katalog svetlobne opreme

Nujno potrebujemo nov katalog svetlobne opreme za motorna vozila. Na zalogi imamo še nekaj starih katalogov, vendar so ti le delno uporabni. Izdelki svetlobne opreme so prav tisti artikli, ki jih ni mogoče brez kataloga na sodoben način prodajati v trgovini. Naš zadnji katalog svetlobne opreme je iz leta 1969. Od takrat do danes pa se je marsikaj spremenilo, predvsem naš proizvodni program. Če listamo po tem zastarelem katalogu, vidimo, da je v njem vrsta izdelkov, ki smo jih opustili. V njem pa manjka cela vrsta novih izdelkov in to prav takih, po katerih je danes največ povpraševanja. Začeli smo s pripravami za nov katalog. Izdelali smo osnovne smernice in koncept. V ta katalog bomo vključili tudi približno 40 novih izdelkov, iz starega, oziroma v starem pa jih bomo prav toliko izpustili. Tudi pri izdelkih, ki jih danes še proizvajamo in so že vključeni v katalog, so potrebne določene kataloške spremembe (risba, koda, nove pozicije) za-

radi prehoda na evropske norme. Novi katalog bomo izdelali po novem konceptu; to bo predvsem prodajni katalog in ne informativno tehnično-komercialni, kot je bil dosedanji. Tudi tiskali ga ne bomo v dveh mutacijah (naša in tuja), temveč bomo po zgledu tujih proizvajalcev svetlobne opreme v katalog vnesli slovski del. Nov katalog svetlobne opreme bi rabili že sedaj, vendar je prav težko predvideti končni rok

izdelave predvsem zato, ker še niso narejeni vsi novi izdelki, ki naj bi jih katalog vključeval, da bi predstavljali zaokroženo celoto tega dela našega proizvodnega programa. Želimo si, da bi imeli nov katalog vsaj do jesenskega zagrebškega velesejma, vendar je glede na obseg predvidenega dela bolj realno planirati izdajo kataloga za konec letošnjega leta.

Roman Kokalj

Fotografija prikazuje žaromet, ki bo vključen v nov katalog. Takih novih risb pa potrebujemo še 40. Naša risba predstavlja žaromet Ø 170 za

vozilo zastava 750.

Katalog bo v veliko pomoč prodaji svetlobne opreme, še posebej, ker bo vključeval tudi rezervne dele.

O požaru v brusilnici

Ob požaru v brusilnici galvane dne 25. II. 1972 in glede na nekaj neumestnih pripomb ne-katerih članov kolektiva na račun članov naše gasilske enote ob intervenciji čutim dolžnost, da kot predsednik naše gasilske enote dam nekaj pojasnil:

Povedati moram, da je naša gasilska enota ena najboljših industrijskih enot na ljubljanskem območju. To pa je dosegla z dolgoletnim prizadevnim delom članov kakor tudi s polno finančno in moralno podporo uprave podjetja, zavedajoč se pomembnosti požarne varnosti.

O sposobnosti naših gasilcev mislim, da ni potrebno govoriti, saj dovolj povedo številne diplome, priznanja in pokali s tekmovanj v domovini in na tujem. Na očitke, da naši niso znali pognati motorke, kakor tudi, da je bila brez bencina, moram reči, da je tudi neutemeljen, ker glede na velike zaloge pločevine v neposredni bližini in glede na škodo, ki bi jo povzročili z uporabo vode, poveljnik zapovedal, da je ne smemo uporabiti, ker zadoščaj ostala gasilna sredstva. Pripomniti moram, da ta požar v brusilnici ni prvi, ampak se je to zgodilo že večkrat, ker se ob brušenju ustvarja visoka temperatura, ob kateri se vžgejo odpadli kosmiči brusnih kolotov.

V vseh primerih smo do sedaj še vedno sami pogasili. Nujno pa je, da so prav delavci brusilnice dobro poučeni o uporabi aparatov, ker bo le to porok požarne varnosti in garancije, da se to, kar se je zgodilo sedaj, ne bo več ponovilo. Kajti ogenj se mora zatreti v kali, to pa je mogoče le, če vsakdo pozna vsa svojstva gasilnih aparatov.

Dejstvo je, da je gasilec v našem kolektivu predmet posmehovanja in omalovaževa-

nja, kakor tudi vseh mogočih očitkov v zvezi z nagradami, izleti in podobnim, česar v naši enoti nikoli ni bilo. Člani naše gasilske enote imajo plačane vse ure praktičnih vaj. Res pa je, da nekaterim članom to plačilo ne pomeni ne vem kaj, ker imajo možnost boljše plačanega zaslužka v popoldanskem času in jih v gasilski enoti drži le zavest o pomembnosti in nujnosti požarne varnosti.

Naša gasilska enota je pred leti štela okrog petdeset članov. Prav zavoljo nekaj navedenih dejstev pa se število članov iz leta v leto krči, tako da je danes samo še 22 članov, iz katerih se lahko izlušči ena dobra desetina strokovno neoporečnih.

Imeli smo že več akcij za pridobitev novih članov, vendar so bile vse brezuspešne. Glede na vse manjše zanimanje za gasilsko društvo v našem kolektivu in stalno požarno varnost smo na seji odbora za tehnično in požarno varnost, dne 3. III. 1972, sklenili, da obvezno organiziramo pouk delavcev o uporabi gasilnih aparatov, ker jih nekateri delavci ne znajo uporabljati. Poklicni gasilec tov. Kos pa mora pripraviti načrt teh poučevanj, ki jih je treba

opraviti vsako tromesečje. O izklapljanju elektrike pa bo ob isti priložnosti delavce poučil vodja elektro delavnice Slavko Jakič.

V informacijo naj navedem samo nekaj dejstev: očitek, da so prej posredovali poklicni gasilci kot naši, ni utemeljen, ker so prav naši lokalizirali ogenj pred prihodom poklicnih gasilcev, čeprav je bil po obratih alarm za elementarno nezgodo namesto za požar. Mnenje gasilske enote je, da takšen način alarmiranja ni zadovoljiv. Zaradi ropota v obratih ni moč slišati obvestila po zvočnikih, kar je bilo tudi vzrok delne zakasnitve naših gasilcev, kakor tudi naključja, da je bil prav tedaj gasilski avto v servisu, motorka, ki tehta 270 kg, pa na tleh. Le po golem naključju je bil v bližini obratni kombi, s katerim smo motorke prepeljali na požarišče, čeprav je pozneje nismo potrebovali. Da se to ne bo več ponovilo, smo že ukrenili vse potrebno.

Kar zadeva urnost poklicnih gasilcev, pa moramo vedeti, da so v stalni pripravljenosti in je tako njihovo hitro ukrepanje razumljivo in dobrodošlo.

V naših obratih v Ljubljani, Polju in Zalogu je trenutno

25. februarja dopoldne je zatulila sirena. V brusilnici obrata avtoopreme so se zanetili mastni odpadki polirnih kolotov. Gasilci so stopili v akcijo in požar zadušili. Še dolgo potem pa so se pasli firbci — ti so povzročili še največ škode, nikomur se ni mudilo na delovno mesto

201 gasilni aparat, razen tega lo aparatov, ki so v kontroli je v rezervni še deset apara- ali na polnjenju. tov, ki služijo za nadomesti- Edo Robič

Razpolagamo s tremi vrstami aparatov:

1. Gasilni aparat »CO₂«, ki gasi brez škode: vse vrste električnih naprav pod tokom, vnetljive tekočine, lake in pline v manjših količinah, arhivne dokumente in precizne naprave.

Gašenje papirja je neuspšno, kakor tudi gašenje na odprtem, vetrovnem prostoru. V manjšem zaprtem prostoru je treba imeti masko. Potrebno se je približati goreči snovi na 2—3 metre, odviti ventil do konca oziroma pri drugi vrsti aparata pritisniti na ročico. Curek je treba usmeriti naravnost v žarišče. Delovanje aparata se lahko med gašenjem zaustavi.

2. Gasilni aparat na prah

»S« gasi brez škode vse vrste snovi, gašenje papirja je neuspešno, ne gasi na vetrovnem prostoru.

Približaj se z aparatom snovi na štiri metre, izvleci varovalko, pritisni na ročico, popusti in jo ponovno aktiviraj. Curek prahu usmeri naravnost v gorečo snov. Delovanje aparata se lahko med gašenjem zaustavi.

3. Gasilna aparata na peno »PH« — »VH« gasita brez škode: vnetljive tekočine, mineralna olja, maščobe in trdne snovi. Ne gasi električnih naprav pod tokom — smrtno nevarno! — karbida, špirita, kislin in razžarjenih predmetov. Približaj se z aparatom goreči snovi 4—5 metrov, odvij vreteno do kraja ali udari

z zgornjim čepom ob trd predmet, s čimer se aparat aktivira in to le v primeru, če je bomba obrnjena navpično navzdol. Curek usmeri v gorečo snov, pri tekočinah pa poševno ob notranji rob posode oziroma ob rob goreče snovi, nikakor pa ne v notranjost. Delovanja aparata se med gašenjem ne da zaustaviti.

S tem mislim, da sem zadovoljil neutemeljenim govoricam in da bodo odslej naši obratni gasilci uživali več spoštovanja v kolektivu. Pričakujem, da se bo le našlo še nekaj takih v kolektivu, ki se polno zavedajo važnosti požarne varnosti in bodo v kratkem zgostili naše razredčene vrste.

Pomlad, letos tako zgodnja, je zajela tudi prostor znotraj tovarniške ograje — oddahnili smo se od meglene zime. Bomo imeli letos kaj več klopi?

Še o krvodajalski akciji

V tovarni Saturnus vsako leto izvedemo krvodajalsko akcijo. Vedno se je udeležilo lepo število krvodajalcev. Letos se je prijavilo 200 članov našega delovnega kolektiva. Poleg teh pa so se je udeležili še nekateri stalni krvodajalci, ki pa niso bili prijavljeni.

Že v Biltenu in v Glasu Saturnusa je pisalo o tej akciji, vendar bi rada pripomnila še nekaj besed o organizaciji. Objavljeno je bilo, da bo vse krvodajalce odpeljal avtobus ob 7. uri izpred tovarne. Ker pa stanujem blizu, sem menila, da je vseeno, če grem peš do transfuzijske postaje. Pri-

šla sem malo pred 7. uro in nemalo sem bila presenečena, ker je bila čakalnica že skoraj polna. Stopila sem v vrsto in čakala skoraj celo uro, vendar sem bila vedno na istem mestu. Pred sprejemnimi okenci pa je bila vedno večja gneča. Nastal je tak nered, ki pa ni v skladu s tem, kar predstavlja organizacija RK. Mirno sem nekaj časa prenašala odpiranje. Ko pa sem videla, da ne bom prišla na vrsto, sem stopila v stran in tako opazovala gnečo pred okenci.

Videla sem, da so vse tovarišice, ki so bile skoraj prve pred sprejemnimi okenci odrinili moški, ki so tukaj res pokazali, da so močnejši spol. Vse razburjene so odstopile, ker v nasprotnem primeru bi jih dobesedno pohodili. Kaj takega še nisem videla, čeprav že vrsto let hodim na transfuzijski zavod. Tu se je uresničil dobro znani pregovor, ki pravi »da se mora šibkejši umakniti močnejšemu«, kar pa tu ne bi smelo veljati. Kdo je kriv?

Po mojem mišljenju in mišljenju vseh, ki so bili tam navzoči, kakor tudi uslužbencev zavoda, je krivo to, da so vse tovarne ob istem času poslale svoje zaposlene na odvzem krvi. Mar ni mogoče določiti ure prihoda za vsako podjetje posebej z območja iste občine. Ko podjetje zbere prijave, bi jih lahko poslalo že en dan prej na zavod, kjer bi potem uslužbenci zavoda pripravili kartoteko stalnih krvodajalcev. Za vse, ki so prvič prijavljeni, pa bi potem lepo v miru naredili popis pri okencu.

Ko sem pogledala v sprejemno pisarno, sem videla, da so skoro vsako kartico iskali po dve do tri minute, in ko je potem še niso utegnili najti, so naredili novo, čeprav je nekdo dal svojo kri že desetkrat. Koliko časa je potem trajalo to iskanje in pisanje, saj sem čakala od 7. ure do 10.30 dopoldne, da sem prišla končno na vrsto, vendar šele potem, ko sem jim pokazala svojo člansko izkaznico stalnega krvodajalca!

Zaradi vsega tega čakanja je nekaj ljudi odšlo domov, nekateri pa so se izrazili, da pod takimi pogoji ne bodo več prišli. Če pomislimo, kako težko pridobimo ljudi za to res prepotrebno akcijo, moramo po mojem mišljenju prihodnjič ukrepati in organizirati drugače. Vsi, ki gredo iz lastnega prepričanja darovati kri, bodo kljub temu vztrajali in še vedno redno prihajali, oni pa, ki jih moraš prepričevati in s težavo pridobiti, bodo pri najmanjših nepravilnostih odstopili in jih tudi nihče več ne bo pričal.

Ne mislim tu nikogar kritizirati, saj na napakah se vsi učimo, vendar želim, da bi bilo prihodnjič manj godrnjanja in več dobre volje, predvse pa malo več discipline od strani samih krvodajalcev. Vsi dobro vemo, da je z vsakim

dnevom več nesreč, da sedaj za vsako težko bolezen potrebujejo kri in zato tudi več krvodajalcev.

Pokažimo svojo humanost do svojega bližnjega, ki mu mogoče s svojo krvjo rešiš življenje in da si ga boš mogoče tudi sebi kdaj rešil s svojo krvjo. Tudi to se je že zgodilo. Želimo, da bo prihodnjič krvodajalska akcija potekala v lepšem redu in da bomo ostali zvesti svojemu načelu, humanemu, da je treba pomagati človeku.

»Pomagali ste človeku«

»V primeru potrebe pa ste kri zagotovili tudi sebi«

»Vaše dejanje naj bo za vzgled drugim«

Lenčka Toni

KAČAR BOŽA

Kačar Boža, delavka v kontroli obrata embalaže, je do sedaj dala kri že 16-krat.

Prvič jo je dala 1954. leta (v Saturnusu je že 21 let). Pred štirimi leti se je nehala udeleževati Saturnuskih akcij, ker jo z zavoda sami kličejo ob nujnih primerih. Ima srebrno značko, pričakuje zlato.

Zakaj daješ kri?

Ko sem jo dala prvič, sem bila zelo mlada, nisem hotela biti slabša od drugih. Ko jo je 1962. leta potrebovala in dobila hčerka, sem spoznala pravo vrednost krvi in od takrat čutim krvodajalstvo kot dolžnost.

ALKOHOLIZEM-problem posameznika, družine, podjetja in vse družbe

Spoznanje, da je alkoholizem bolezen in družbeno zlo, ki povzroča velikansko škodo narodnemu gospodarstvu, še več gorja pa prizadetim družinam, pomeni v boju proti alkoholizmu pravo prelomnico. Medicina je namreč dolga stoletja propagirala alkohol pri rekonvalescenci (stanje po bolezni), skoraj vsi pa poznamo tudi ljudsko vero o zdravilnem delovanju alkohola. Zaradi številnih tako zakoreninjenih verovanj skoraj ni veselega ali žalostnega dogodka, kupčije ali praznovanja, ki ne bi bilo v zvezi s pijačo.

O alkoholizmu še vse premalo vemo, zato je spoznanje, da je bolezen in da se kot bolezen torej da zdraviti, toliko bolj koristno. Vsaka bolezen pa se preprečuje in zdravi toliko uspešneje, kolikor več vemo o njej.

V zadnjem času se o alkoholizmu mnogo piše predvsem z zdravstveno prosvetnega stališča. Svetovna zdravstvena organizacija ga šteje za enega izmed najhujših problemov sodobne socialne medicine, saj je nad 15 % vseh odraslih moških bolnih za alkoholizmom. V SR Hrvatski, kjer že 8 let zdravijo alkoholike na podlagi najsodobnejših spoznanj, so prišli do podobnih podatkov na podlagi proučevanja posameznih večjih skupin prebivalstva in imajo po statističnem izračunu 350.000 alkoholikov, ki jim je potrebna pomoč. Za Jugoslavijo pa računamo, da ima okrog 800.000 alkoholikov.

In kako je pri Slovencih, za katere je že od nekdaj znano, da preveč pijemo? V zadnjih 100 letih se je v Sloveniji močno spremenila poraba v zvrsti alkoholnih pijač. Prej so pili v glavnem vino, zadnje čase pa bolj žgane pijače. Statistika kaže, da znaša v Sloveniji poraba čistega alkohola že 15 l na prebivalca, tako da smo prekosili vse države na svetu, razen Francije. Vendar pa v Franciji odpade na žgane pijače le 2,5 l na prebivalca, pri nas pa kar 12 l.

Povsem zanesljivih podatkov o številu alkoholikov za Slovenijo nimamo. Na podlagi nekaterih raziskav pa sklepamo, da je alkoholizem razširjen približno tako kot na Hrvatskem. Računamo torej, da je v Sloveniji okrog 40.000 (14 % moških) alkoholikov, če pa vsakemu prištejemo še vsaj tri osebe, ki trpijo zaradi njih, potem je pravo število oseb, ki so na kakršenkoli način prizadete zaradi alkoholizma, še precej večje. Število alkoholikov, sprejetih na psihiatrične oddelke, znaša pri moških pacientih že okrog 50 %, medtem ko jih je bilo še leta 1955 15 %.

Prosvetni delavci opazajo posledice alkoholizma pri učencih. Po naših vinorodnih krajih pijejo še celo otroci v osnovni šoli. V posameznih vinorodnih predelih Jugoslavije kaže določeno število otrok že pred 10. letom znake kroničnega alkoholizma. Veliko število otrok tudi umre za zastrupitvijo z alkoholom, predvsem ob kuhi žganja. Okrog 75 % otrok iz družin alkoholikov ne dokonča osemletke. Kar 80 % alkoholikov pa je imelo starše, od katerih je vsaj eden prekomerno pil. Zaskrbljuje nas tudi dejstvo, da se opija vse več in več mladih ljudi in mladine.

Alkoholizem pomeni danes pri nas resnejši problem kakor npr. tuberkuloza ali kakšna druga bolezen. Kako deluje alkohol na posameznika v družbenem, gospodarskem in zdravstvenem pogledu, je dobro znano vsakemu izmed nas; samo spomnimo se na koga iz kroga svojih znancev, pa nam bo to še bolj živo pred očmi.

Škoda, ki jo alkoholizem povzroča narodnemu gospodarstvu, ni le v socialnih datvah družinam alkoholikov, njihovu zdravljenju in drugemu, ampak tudi v velikih izgubah delovne sposobnosti.

Računajo, da alkoholik ne le, da prej umre, ampak IZGUBI V ŽIVLJENJU VSAJ 10 DELOVNIH LET. To pomeni, da izgubimo v Jugoslaviji med eno generacijo zaradi alkoholizma okrog 9.000.000 delovnih let. Škode, ki jo alkoholizem staršev prizadene vzgoji in družbenemu položaju njihovih lastnih otrok, pa se sploh ne da prikazati.

Vsi ti podatki kažejo, da je alkoholizem velikanska nevarnost tako za posameznika kot za družbeno skupnost in da prinaša toliko težav ter trpljenja, da je potrebno, da o njem pišemo tudi v našem glasilu.

(se nadaljuje)

MLADINCI SATURNUSA, POZOR!

V prihodnosti bo mladinski aktiv Saturnusa organiziral z Mladim Turistom ENODNEVNO KRIŽARJENJE po JADRANU, s posebej za mladino najeto ladjo. Prevoz bomo organizirali z avtobusi do Reke, kjer bo srečanje z reško mladino. Z ladjo pa se bomo vozili skupno 6 ur. Na ladji bo igral za to priložnost najet ansambel, ki bo skrbel za razpoloženje.

Cena izleta zaradi popustov ne bo visoka.

Podrobnosti in točno ceno izleta bomo še objavili. To bo enkratna priložnost, zato je NE ZAMUDITE!

Ivo Ferbežar

Nada je šla v pokoj

Leta se iztekajo in tako so se leta službovanja v našem kolektivu iztekla tudi naši dolgoletni sodelavki Nadi Samar.

Kot dekle se je izučila za pletiljo. Nekaj let za tem se je poročila in postala mati. Posvetila se je materinstvu, kar jo je za devet let odtegnilo od službe.

Na pobudo občine, ter na občutno povojno pomanjkanje delovne sile, se je pred triindvajsetimi leti zaposlila v »Saturnusu«, v embalaži, kjer je delala deset let kot delavka v štancariji. Z vestnim neutrudnim delom se je seznanila s tehnologijo embalaže. Pri nadrejenih si je pridobila zaupanje v strokovnost in s tem napredovala v obratno kontrolorko. Na tem delovnem mestu je bila do danes.

Ob vprašanju, kako se počuti ob slovesu, je dejala: »Kar verjeti ne morem, da odhajam iz kolektiva. Prosim, ne jemljite vseh mojih naslednjih besed dobesedno. Mislim, da brez mene ne bo šlo vse, kot je šlo doslej. Seveda

pa se tudi zavedam, da nisem nenanodestljiva. Delo kontrolorke je zelo odgovorno, saj je vezano s težkimi milijoni. Hočem reči, da le majhna napaka v izdelku lahko povzroči reklamacijo in le budno oko kontrolorke lahko to prepreči. Seveda pa se kljub vsej pazljivosti še vedno kaj izmuzne očesu.

Zahvaliti se moram vsem nadrejenim za vestransko razumevanje, za občasna nesoglasja pa naj mi oprostite, saj tega nismo krivi mi, pač pa ritem današnjih dni.

Celotnemu kolektivu želim še mnogo uspehov ter tehničnega napredka za dobro vseh delovnih ljudi in vse skupaj še enkrat lepo pozdravljam.

Nadi iz vsega srca želim še mnogo let srečnega življenja in da bi zdrava in vesela uživala svoj zasluženi pokoj.

Edo Robič

Da bo zadeva jasna...

- Menda ni časnika, revije, glasila in podobnega vira informacij, da ne bi s katerim izmed svojih sestavkov »stopil komu na prste«. Navsezadnje nič čudnega, saj tovrstni tisk, ki sega globoko v področje družbenih dogajanj in odnosov, pogosto predstavlja tudi javno tribuno, s katero ima pravico vsak državljan izreči svoje mnenje. S tem, ko tisk opravlja to nalogo, izpolnjuje eno svojih temeljnih poslanstev: služi državljanom za uveljavljanje njihovih demokratičnih pravic.

Državljeni kajpada niso med seboj enaki, ne po znanjem videzu, še manj pa po svojih psihičnih vrlinah, zato prihaja med njimi do nasprotij. To, kar se enemu zdi imenitno, je za drugega nič vredno, čemur eden prisega kot edino uporabnemu, drugi odreja sleherno veljavo. Kar smatra eden za pošteno, se drugemu zdi ravno obratno, skratka, kolikorkoli ljudi, toliko mnenj. V življenju je že tako, da se mnenja nemalokrat hudo krešejo. Odkrito rečeno, edino prav. Kam bi prišli, če bi družbo predstavljala, denimo, eden ali dva diktatorja s tropom ponižnih ovac, ki pa lahko v danih razmerah in v danem trenutku navlečejo nase volčji kožuh. Povrnimo se raje k problemu in poiščimo njegovo jedro.

Iz dosedanjega pisanja najbrž jasno izhaja, da so v tisku pogostokrat stvari, ki so nekomu všeč, drugega pa motijo, so mu napoti. Sem ter tja je zavoljo njih kdo ob živce in takrat izpusti vajeti iz terem sedi, velik in težak. Rok. Gorje, če je voz, na ka-Neusmiljeno bo pomendral vse, kar mu ni po volji, vsakogar, ki se z njim ne strinja. Najmanj, kar lahko od te vr-

ste ljudi doživimo, je, da nas več ne pogledajo, da nas s časopisom vred pričnejo ignorirati. Nekateri stopijo korak dalje in iščejo zadoščenje na sodišču, so pa tudi taki, ki celo grozijo s fizičnim obračunom. Le-tem res ne moremo kaj drugega, kot se jim pomilovalno nasmehniti. Saj, kjer ne zaleže glava, pač morajo stopiti v akcijo roke.

Človek, ki se količkaj spozna na te reči, bi nikdar ne smel podobno reagirati. Staro pravilo namreč pravi, da je najbolje vračati dolg v isti obliki, se pravi z istimi sredstvi. Če se nekdo čuti zaradi take ali drugačne informacije kakorkoli prizadet, ima možnost od istega časopisa zahtevati, da objavi njegov odgovor na to informacijo. To pravico vsebuje določilo 34. člena zakona o tisku, ki pravi: državljeni ter državni organi, samostojni zavodi, gospodarske organizacije in civilne pravne osebe imajo pravico zahtevati od odgovornega urednika časopisa, da objavi njihov odgovor na informacijo, če je z informacijo, ki je bila objavljena v časniku, prizadeta njihova čast, dobro ime, pravica ali korist.

Vse, kar smo tukaj navedli, velja v celoti tudi za naš časopis. Ne moremo reči nič drugega kot to, da smo veseli borbe mnenj na njegovih straneh. Vselej bomo objavljali prispevke naših bralcev, najsi so njih stališča še tako v nasprotju. Pri tem pa ven-

darle kaže poudariti nekaj: ne bomo objavljali sestavkov, ki kalijo dobre odnose v delovni skupnosti, ki podžigajo osebna nasprotja, ki nimajo ničesar skupnega z dogajanjem v podjetju.

Menimo, da smo s tem vrgli karte na mizo. Naša igra

mora biti odkrita in poštena. Če naj bo taka, potem je treba odgovoriti na vrženo karto z močnejšo. Edino na tak način bomo prepričljivo dokazali, da imamo prav.

Iz glasila LIVAR
Mariborske livarne

Letošnji prispevek za zdravstveno varstvo

V zadnjem času se veliko govori o nadaljnjem razširjanju pravic in vloge samoupravljalcev v našem družbenem in gospodarskem življenju. Resnično je še precej možnosti, saj smo šele na začetku. Veliko je še odtujenih sredstev in središč odločanja. Čedalje več pa je tudi področij družbenih dejavnosti, kjer samoupravljalci, ki ustvarjajo sredstva, tudi odločajo o njihovi porabi. Eno takih področij je zdravstveno varstvo.

Skrb za zbiranje, razdelitev sredstev in izvajanje pravic je organizirano v samoupravni skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev. Zavarovanci izvolijo Sveto zavarovancev v občini, ki zastopajo njihove interese. Več občinskih Svetov skupaj pa izvoli Skupščino zdravstvenega zavarovanja, ki je najvišji organ zdravstvenega varstva in odloča o vseh pomembnih zadevah tega področja.

Najodgovornejša je seveda odločitev o načinu zbiranja denarja in potrebni višini. Denar se zbira od zavarovancev in sicer tako, da se določi višina (vsako leto posebej) ali stopnjo prispevka od bruto osebnih dohodkov. Porabijo pa se za vse oblike obveznega zavarovanja in storitev, ki jih koristijo zavarovanci in so zajete v letnih pogodbah skupnosti z zdravstvenimi ustanovami.

Zaključni račun Ljubljanske skupnosti zavarovancev (zajema 18 občin) za leto 1971 izkazuje naslednje:

Dohodki v letu 1971	531,774.996,74 din
Kritje izgube za leto 1970	6,859.124,54 din
Izdatki v letu 1971	538,750.237,54 din
Izguba v letu 1971	13,834.365,34 din

Zadnja leta zaključuje sklad svoj račun skoraj redno z izgubo. Koristili smo torej več uslug, kakor pa zbrali oziroma prispevali v sklad. Ker je potrebno to nadoknaditi, skupščina za kritje primanjkljaja razpiše dopolnilni poseben prispevek. To dobro poznamo, saj je bil ta prispevek vedno posebej prikazan na naših plačilnih listah.

Skupščina zavarovancev je 28. februarja letos razpravljala o gornjem zaključnem računu in načrtu za leto 1972. Po obširni razpravi je sprejela več sklepov, navedel bom le tiste, ki se nanašajo na nas.

1. Za kritje lanskega primanjkljaja je predpisala poseben prispevek v višini 0,22 odstotka od celotnih osebnih dohodkov zavarovancev in se plačuje od 1. marca naprej.

2. Za zagotovitev potrebnih sredstev za pokrivanje pravic zavarovancev, ki jih zagotavljajo zakon o zdravstvenem zavarovanju, statut in drugi akti skupnosti, je skupščina predpisala prispevek v višini 7,28 % in se

obračunava in plačuje iz bruto osebnih dohodkov od 1. januarja naprej (tako kot redno do sedaj).

3. Delovne organizacije pa so obremenjene še s prispevkom za nezgode pri delu in obolenji s poklicnimi boleznimi v višini 1,12 % bruto osebnih dohodkov zaposlenih, enako od 1. januarja dalje. V tem odstotku je tudi prispevek za investicije v zdravstvu (Klinični center, Bolnica Trbovlje — o tem smo pisali v lanski decembrski številki).

Kako se bodo zbirali dohodki sklada za leto 1972: za kritje primanjkljaja — 0,22 % od OD zavarovancev, za obvezne in statutarne oblike — 7,28 % od bruto OD zavarovancev, za nezgode pri delu in poklicna obolenja — 0,67 %, za investicije v zdravstvu — 0,55 % na bruto OD zavarovancev.

Težko je predvidevati, kakšna bo poraba preko leta. Ali bo letos spet primanjkljaj ali ne? Želimo pač najboljšo, vsak potem nerad doplačuje. Vedeti pa moramo, da smo mi plačniki in koristniki. Ponavadi pa to radi pozabljamo in se prav negospodarno vedemo.

Aktivnost samoupravnih organov

● 29. 2. 1972 — DSP je imel svojo redno delovno sejo, na kateri so obravnavali poročilo o poslovanju v letu 1971 ter potrditev zaključnega računa.

● 3. 3. 1971 — je imel sestanek odbor za tehnično varnost in požarno zaščito, na katerem so člani obravnavali problematiko izvajanja odločb Inšpekcije za požarno varnost, učinkovitost požarne službe ob požarih ter vprašanje smotnosti naše požarne opreme glede na možnost aktivizacije ob nevarnostih, problem nujne zgraditve tovornega dvigala v embalaži v skladišču.

● 6. 3. 1972 — so člani komisije za norme razpravljali o obračunu premij za mesec februar 1972.

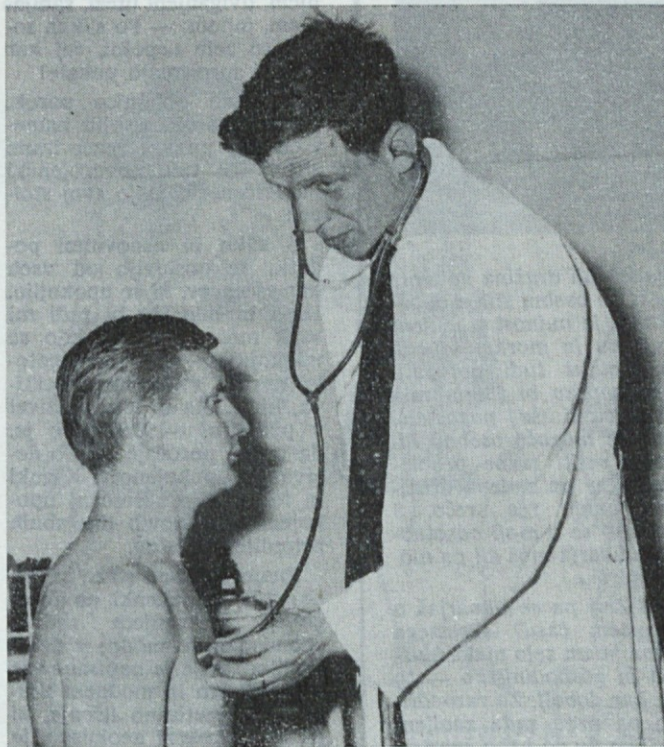
● 8. 3. 1972 — je bila seja odbora za družbeni standard in rekreacijo, na kateri so člani razpravljali o dejavnosti ŠD Saturnus v letu 1971 in

predlog predračuna za leto 1972. Razpravljali so tudi o predlogih za prejeme oseba v počitniških domovih.

● 16. 3. 1972 — je bil sestanek odbora za delovna razmerja, na katerem so razpravljali o poročilu kadrovskega sektorja v letu 1971, o sprejemu delavcev iz podjetja »Plutal« in o prošnjah.

● 16. 3. 1972 — je bil sestanek odbora za družbeni standard in rekreacijo, na katerem so člani razpravljali o preventivnem zdravstvenem varstvu v podjetju in predlogu za predračun, o izdatkih za proslave, prireditve, o izletih kolektiva in delovnih enot, o kulturnih dejavnostih in o predračunu za mladinsko organizacijo.

● 16. 3. 1972 — je imela seja komisija za kršitev delovnih dolžnosti in za ugotavljanje škode, ki je obravnavala 10 kršilcev delovnih dolžnosti.

Dr. Vinko Ravnikar, ki ga vsi poznamo — saj je v naši ambulanti deloval osem let — je bil 22. marca imenovan za podsekretarja v zveznem sekretariatu za delo in socialno politiko. K uspehu mu čestitamo in na visokem, odgovornem položaju želimo vztrajnosti in veliko uspehov

VOZNIKI AMATERJI

Z letošnjim letom je bila pri športnem društvu Saturnusa na novo ustanovljena Avtomoto sekcija. Vodja sekcije je tov. Dušan Žejn iz ročne orodne delavnice. Naloga sekcije je organizacija tekmovanja v zvezi z avtomoto športom.

V sekcijo vabimo vse voznike amaterje in profesionalce iz naše tovarne. Vsak član bo dobil pri vpisu izkaznico športnega društva Saturnus, članarina pa znaša 10 dinarjev.

Kot sem zvedel, je letos v načrtu te sekcije najprej Avtomoto-ski rally, in sicer že 1. aprila 1972. Jeseni, septembra pa bodo spet priredili Avtomoto rally po Dolenjski in Notranjski.

Vozniki, javite se in se včlanite v sekcijo avtomoto. Prijave sprejema tov. Dušan Žejn. Vabljeni!

Prelistali smo glasila tujih sorodnih podjetij (II)

Naslednje tovarniško glasilo, ki vam ga želimo predstaviti, je revija REFLECTIONA (ODSEVI) angleške tovarne svetlobne opreme JOSEPH LUCAS (ELECTRICAL) LTD iz Birminghama. Ta revija izhaja vsaka dva meseca, včasih tudi enkrat mesečno. Obseg šestdeset do osemdeset strani. Ima knjižni format, je lepo oblikovana in vsebinsko zanimiva. Posebno pestre in privlačne so naslovnice: tank, na katerem sedijo predstavniki podjetja in vojaki; otovor-

Pri LUCASU menijo, da privlačna dekleta, privlačno oblečena, pripomorejo k boljšemu učinku stojnice na sejmu, pa tudi k boljšemu odnosu s kupci.

jena kamela z lokomobilom v ozadju; otroci na športnem dnevu; športni čoln na mor-

ju; prikupna, nasmejana dekleta v mini krilih.

Uvodni članki navadno na kratko obravnavajo novosti v podjetju: konstrukcijo novih orodij, nove proizvode in podobno. Nekaj števil je na prvih straneh revije obravnavalo skupni trg in metrski sistem. Sledijo članki o obisku predstavnikov drugih podjetij firme LUCAS in obratno.

Več kot polovica revije je posvečena športu in družabnemu življenju nameščenec. Ukvarjajo se skoraj z vsemi panogami športa: ribolovom, streljanjem, golfom, plavanjem, košarko, nogometom, namiznim tenisom, kegljanjem, dviganjem uteži, sabljanjem, judom. — Po slikah so deč so zelo uspešni, saj kar naprej sprejemajo pokale!

Tudi za obletnico porok, poroke, zaroke svojih nameščenec imajo rezervirane strani. Pa tudi novorojenčki nameščenec imajo svoj stolpec.

S sliko in osnovnimi podatki se posloviijo od vseh nameščenec, ki se upokojijo. Lepo bi bilo, če bi tudi mi vsak mesec navedli, kdo se upokojuje — to si prav gotovo zasluži vsak član kolektiva, ki je leta in leta preživel v podjetju. — Zanimivo je, da vedno poročajo tudi o delovanju upokojencev. Članki in fotografije s srečanj upokojencev, njihovih družabnih prireditev, izletov.

Imajo posebno stran za žene: dve manekenki na fotografiji prikazujeta zadnjo spomladansko modo; v drugi številki revije je napisano vse o pravilnem in modnem ličenju oči (pretirano ličenje, ki pa je velikokrat neokusno, je sploh slabost Angležin); pa tudi na dobre kuharske recepte ne pozabijo.

Za razvedrilo poskrbijo dobre risane šale, izbrane iz drugih časopisov, na eni ali

dveh straneh. Kot sem razbrala iz revije, so te uvedli še v zadnjem času na zahtevo nameščenec.

Revijo REFLECTIONS ne beremo kot strog informativni tovarniški časopis. O delu in organizaciji podjetja je bolj malo zapisanega, več pa o zasebnem življenju članov kolektiva (kar nas vse bolj

zanima!). In zato jo gotovo vsi skrbno preberejo — prelistajo pa prav gotovo od prve do zadnje strani, saj spremlja vsak članek ena ali pa več fotografij, ne glede na to, ali se nanaša na nove izdelke, športna tekmovanja, izlet upokojencev ali poroko dveh nameščenec.

Anamarija Verden

Gledališka sezona v letu 1971-72

Podjetje »SATURNUS« ima že dolgo vrsto let abonma v naših gledaliških hišah. Prava kultura je potrebna delovnemu človeku ne samo za izobraževanje, temveč tudi, da ga duhovno dviguje in plemeniti. Poleg tega pa mu pomaga do večjega elana pri delu. Ob lepi in duhoviti predstavi v gledališču se človek sprosti in pozabi na vsakdanje skrbi v življenju.

Prvotno smo imeli abonma samo v »MESTNEM GLEDALIŠČU«, ki lahko sprejme 380 obiskovalcev. Abonma za vso dvorano skupaj se ni obnesel, zato smo ga razdelili na več različnih abonmajev. Tako smo se odločili, ker v nekaterih obratih našega podjetja delajo v treh izmenah. Zategadelj so nekateri delavci prenehali obiskovati gledališča v določenem času.

Sporazumno z upravo podjetja smo sklenili tudi pogodbi za abonmaje v »OPERA« in »DRAMI«. Za »OPERO« je bilo že od začetka veliko zanimanja, medtem ko je »DRAMA« uprizarjala predstave, ki niso bile ljudem v razvedrilo, ne zato ker niso bile dobre, temveč so preproste mu človeku nerazumljive. Vsi pa se zavedamo, da so naši ljudje dovolj obremenjeni z delom v proizvodnji, predvsem žene, ki se po delu še posvečajo svoji družini. Potem pa si želijo razvedrila, da pozabijo vsakdanje skrbi.

Na podlagi izkušenj, ki smo si jih v teh letih pridobili z našim obiskom v gledališčih, smo sklenili, da abonmaje prenesemo na petek in soboto. Obisk gledališč se je takoj povečal. Vse vstopnice so oddane. Iz tega sledi, da niso utemeljene govorice, da naši delovni ljudje niso željni kulture. Seveda vsakdo ni za vse. Eni so za šport, drugi za ples, veliko pa jih je še vedno za gledališče.

Letos je tudi v obratu Zalog začelo kulturno udejstvovanje. V mnogih primerih jim vstopnic zmanjka, česar do sedaj nismo doživeli. To je že velik napredek in smo ga z veseljem pozdravili.

Izmed vseh gledališč je tudi v letošnji sezoni za naše ljudi najbolj zanimivo »MESTNO GLEDALIŠČE«. S svojimi vedrimi in sproščenimi komedijami jim je uspelo razvedriti še tako zahtevnega gledalca. Mnogi se potem še dolgo smejejo in se spominjajo posameznih prizorov ter nastopajočih. Tudi igralski ansambel Mestnega gledališča je nekoč na seji delavskega sveta podal izjavo, da

takoj vidijo, kako so ljudje zadovoljni, predvsem kadar igrajo za naš kolektiv, ki ima največ abonmajev in vedno poplača igralce s spontanim aplavzom. Vsi se radi spominjajo predstav in si jih ponovno želijo.

Posredujemo samo nekaj podatkov o obisku v letošnji sezoni. Iz našega kolektiva, ki šteje povprečno 1753 članov, jih je obiskovalo gledališče 1123, to je 68 %. Obisk pa bi bil še večji, če v nekaterih primerih ne bi primanjkovalo vstopnic. Če pa pomislimo, da imamo v Mestnem gledališču 380 sedežev, v Operi in Drami skupaj 46, tedaj vidimo, da si je ogledalo predstave od 38 % stalnih obiskovalcev 30 % novih. To je velik uspeh v našem kolektivu. Predstave pa si je poleg tega ogledalo še 420 družinskih članov naših delavcev in uslužbenec.

V prihodnji sezoni pričakujemo še večji obisk v vseh naših gledaliških hišah.

Abonmaji v naših gledališčih v letošnji in prihodnji sezoni:

MESTNO GLEDALIŠČE

Premierski red	10 sed.
Kolekt. red — C	30 sed.
Kolekt. red — D	30 sed.
Kolekt. red — E	100 sed.
Kolekt. red — G	130 sed.
Kolekt. red — P	80 sed.
Skupaj	380 sed.

OPERA:

RED — A	4 sed.
RED — C	4 sed.
RED — G	10 sed.
RED — K	10 sed.

DRAMA:

RED — A	4 sed.
RED — C	4 sed.
RED — G	10 sed.

Lenčka Toni

PA BREZ ZAMERE.....

Kdor želi imeti koledar prostih sobot za celo leto naj si jih sproti beleži — na koncu leta ga bo imel.

Na fluorografiranju so Jakob Marjanu rekli, da je bolan — na hribe!

Ko so pobirali številke za delovne halje, si je Francelj dal zapisati največjo — ker je zastoj!

Če bo zveza komunistov v Saturnusu še naprej tako aktivna bo postala resen kandidat za Nobelovo nagrado — za mir.

MINIPIRET

Metka Jaklič (27) dela v Saturnusu že deveto leto, ves čas v Nabavni službi, kjer je zadnji dve leti samostojni referent.

Ti je delo, ki ga opravljaš, všeč? »Že kot praktičanka sem delala vsako leto najmanj mesec dni v različnih oddelkih Saturnusa, vendar mi je bilo delo v nabavi najbolj všeč zaradi pestrosti. Stiki z različnimi dobavitelji, različni materiali in razni problemi dajejo delu izredno dinamizem.«

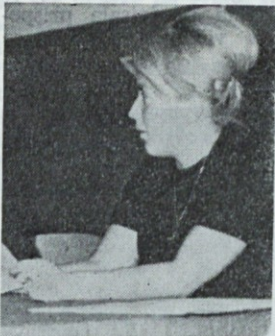
Kako se znajdeš kot ženska? Delaš največ z moškimi! Imaš zategadelj težave ali prednosti?

»O tem, da se kot ženska ne bom mogla uveljaviti v nabavi, še razmišljala nisem. Do sedaj še nisem imela večjih težav. Delo je kompliciranega značaja. Imam pa temu primerno izobrazbo. Če imam probleme komercialnega značaja, se posvetujem s kolegi ali pa poiščem pomoč pri svojem direktorju. Velikokrat pa sem rešila kakšno težavo, ki je nastala pri nabavi materiala, ravno zato, ker sem ženska — saj moški še vedno radi pomagajo ženski iz težav.«

Pravijo, da je tvoje delo bolj za moške, ker je neposredno povezano tudi s tehniko? »Za tehnično plat poslovanja je dobro poskrbljeno z načrti, opisi, predpisi. Seveda sem se morala seznaniti tudi s

tehnološkimi sposobnostmi naših dobaviteljev. Če pa imam težave na tehničnem področju, kolegi s tehnično izobrazbo radi priskočijo na pomoč.«

Gotovo moraš velikokrat tudi na pot iz Ljub-

ljane? Ali družina ne trpi? »Stalen osebni stik z dobavitelji je nujnost v mojem poklicu in moram seveda velikokrat tudi potovati. Pravzaprav bi jih morala obiskovati še pogosteje, ker je mogoče osebno hitreje rešiti razne probleme. Kar pa zadeva družino, imam res srečo. S hčerko se v moji odsotnosti ukvarja mož ali pa moji starši.«

S čim pa se ukvarjaš v prostem času? »Prostege časa imam zelo malo. Služba in gospodinjstvo — to je kar dovolj. Za razvedrilo pa prav rada zavijem v kino. In na kako športno prireditev. Najraje imam košarko in prav nobeno pomembno srečanje mi ne uide.«

● V mesecu januarja letos je prišlo v tovarno pet novih delavcev; en predelavec v obrat Zalog, en strojni tehnik v obrat OTP, dva pripravnika v komercialno, en KV delavec v mizarstvo delavnico in ena delavka v obrat Zalog. Delovno razmerje je prekinito 13 delavcev, od tega en predelavec iz Zaloga, 10 NK delavk in dva NK delavca.

● V mesecu februarju je prišlo 5 novih sodelavcev, en predelavec v obrat Zalog, en orodjar iz JLA, referent za rekreacijo, dipl. strojni inženir v razvoj OTP in en NK delavec v OTP. Iz tovarne pa je odšlo skupaj 27 delavcev: 3 so odšli na odsluženje kadrovskega roka, 3 so se upokojili, ostalih 21 pa je prekinilo delovno razmerje.

● Nekaj podatkov za leto 1971:

Prvega januarja letos je štel naš kolektiv 1807 članov, 31. decembra istega leta nas je bilo 1750. V delovno razmerje je bilo sprejetih 212 novih delavcev, in sicer: v obrat embalaže je prišlo 87 novih delavcev, v obrat OTP 46, v obrat Zalog 50, v razvoj in delavnice 11, v vzdrževanje 8, splošne službe 10. Tovarno je zapustilo 265 članov kolektiva. Med te sodi tudi 22 članov kolektiva, ki so se upokojili, in 18 mladih delavcev je odšlo na odsluženje kadrovskega roka. Zaradi disciplinskega ukrepa so odšli štirje delavci. Umrla sta dva člana kolektiva. V počitnicah je delalo v proizvodnji 272 dijakov in študentov različnih šol, s katerimi smo nadomestili delavce, ki so bili na rednih dopustih, ter z njihovo

vo pomočjo tudi povečali proizvodnjo v sezonskih mesecih.

● V šolskem letu 1971/72 imamo v poklicnih šolah skupno 36 učencev. V poklicni kovinarski šoli se šola 22 učencev in v poklicni grafični šoli 14 učencev. Po učnem uspehu prednjačijo učenci grafične šole pred učenci kovinarske šole. Šolanje je zaključilo 7 učencev grafične šole in 6 kovinarske šole.

● Štipendiramo 40 študentov in dijakov. Na strojni fakulteti se izobražuje 17 naših štipendistov. Letos se je že zaposlil v razvoju OTP dipl. inž. pripravnik Danijel Gamberger, drugi pa je zaključil študij v mesecu marcu. Oba sta diplomirala s prav dobrim uspehom.

● Na ekonomski fakulteti se šola 6 štipendistov, na elektro fakulteti eden, na višji grafični šoli pa imamo dva slušatelja. V letu 1972 je že diplomiral Vojko Perhavec in že dela v tiskarni kot pripravnik.

● Ekonomsko srednjo šolo obiskujejo štirje naši dijaki TSS — strojno smer pa 10 dijakov.

● V letu 1971 je v tovarni opravljalo pripravniški staž pet pripravnikov.

● Na redni šolski praksi smo imeli poleg domačih dijakov in študentov še tri iz tujine, in sicer v OTP študenta iz Švedske, v izvoznem oddelku pa Japonca in Kanadčanka.

● Naši člani kolektiva se izobražujejo na različnih šolah. Obiskujejo fakulteto, visoko komercialno šolo v Mariboru (teh je kar šest), tehniško šolo, ekonomsko srednjo šolo in druge šole. Skupno je 37 takih, ki si žele več znanja in napredka.

»Glas Saturnusa« je izšel v preteklem letu osemkrat v povečanem obsegu na dvanajstih straneh. Z najvažnejšimi novicami pa smo člani kolektiva seznanili preko »Biltena«, ki je izšel sedemindvajsetkrat.

Starši in otrok

Kdaj pohvala, kdaj graja?

Na človekovo delo in učenje bolj ugodno vplivata pohvala in nagrada kot pa graja, kazni ali sramotenje. Zanimivo je, da na nekatere ljudi vzpodbudno vpliva tudi graja. Prav tako pri nekaterih ljudeh pohvala ne deluje najbolje, čeprav večino otrok in odraslih pohvala spodbuja k večji aktivnosti. Učitelji in starši v glavnem vedo, da pohvala prej koristi kot škoduje in da graja bolj škoduje kot koristi. S tem pa ni rečeno, da bomo otroka vselej in povsod samo hvalili in spodbujali. Pravilna graja brez zasmehovanja bo včasih nujna in koristna. Pedagogi bi rekli, da prava mera pohvale in po potrebi graja, če smo se prej prepričali, da bo koristila, ne more škodovati. Prej se moramo prepričati, kakšen je otrok, kaj temu ali onemu otroku koristi in kaj škoduje. Otroka moramo dobro poznati, vedeti moramo, kakšne so njegove zmogljivosti, predvsem pa, kakšen značaj ima, kakšna je njegova čustvena struktura. Ali poznamo svojega otroka? Nekateri učitelji radi vodijo svoj razred iz leta v leto in tako

bolje spoznavajo učence, medtem ko morajo drugi vsako leto sprejeti nov razred, nove neznanke, nove značaje. Učitelj si bo pomagal z izkušnjami, pomagal mu bo tudi šolski psiholog. Kaj pa starši? Svojega otroka v glavnem le poznamo in ravnamo z njim, kakor pač vemo in znamo, v dobri veri, da mu bomo koristili. Prav to, kar vemo in znamo, pa je polno navzkrižnih mnenj in nazorov. Nekdanja vzgoja priporoča nagrade, spodbude in pohvale. Ali bomo znali za svojega otroka izbrati pravo mero nagrade

in kanček graje, ki je včasih le potrebna? Pravo mero graje moramo izbirati za svojega otroka, ki je tak, kot je. Ima poseben značaj, ki ni tak, kot ga imajo drugi otroci in tudi ne takšen, kot ga slika povprečna otroška psihologija. Ni torej dovolj vedeti, da je bolje počakati, da uspeh otroka pohvali sam, in če ga že ne moremo vzpodbuditi in hvaliti, da grajamo le izjemoma. Pravo pot bomo izbrali, ko se bomo nekako postavili v njegovo kožo in si zamislili, kako se bo počutil ob naši pohvali in ali je graja potrebna.

Uresničila se je dolgoletna želja občinske organizacije SZDL, da bi vsaki družini v občini Moste omogočili brezplačno prejemanje glasila dneh marca so družine (presenečene) prejele prvo številko novega prijatelja, ki jih bo vsak mesec seznanjal z dogodki v občini.

To je pomembna pridobitev, ki bo občanom omogočala aktivnejše delovanje v SZDL, krajevnih skupnostih in v družbenem življenju na sploh.

Modni kotiček

Pomladanski kostimi

V novi pomladanski sezoni dajejo modni kreatorji prednost kostimom. Modne barve za pomlad so modra, bela, rdeča in pastelne barve. Še vedno so aktualni hlačni kostimi.

Tu Vam prikazujem hlačni kostim. Jopič je oprijet, z večjim ovratnikom, z enojnim zapenjanjem in z našitimi žepi po vrhu. Hlače so krojene od bokov navzdol ravno. Hlačni kostim pristaja dekletom vitke postave. Kostim naj bi bil v svetlo opečni barvi.

Za dekleta, ki jim pristajajo bolj krila, predlagam kostim s krilom. Primeren za službo in šport. Jopič naj bi bil zelo preprosto krojen, v temno

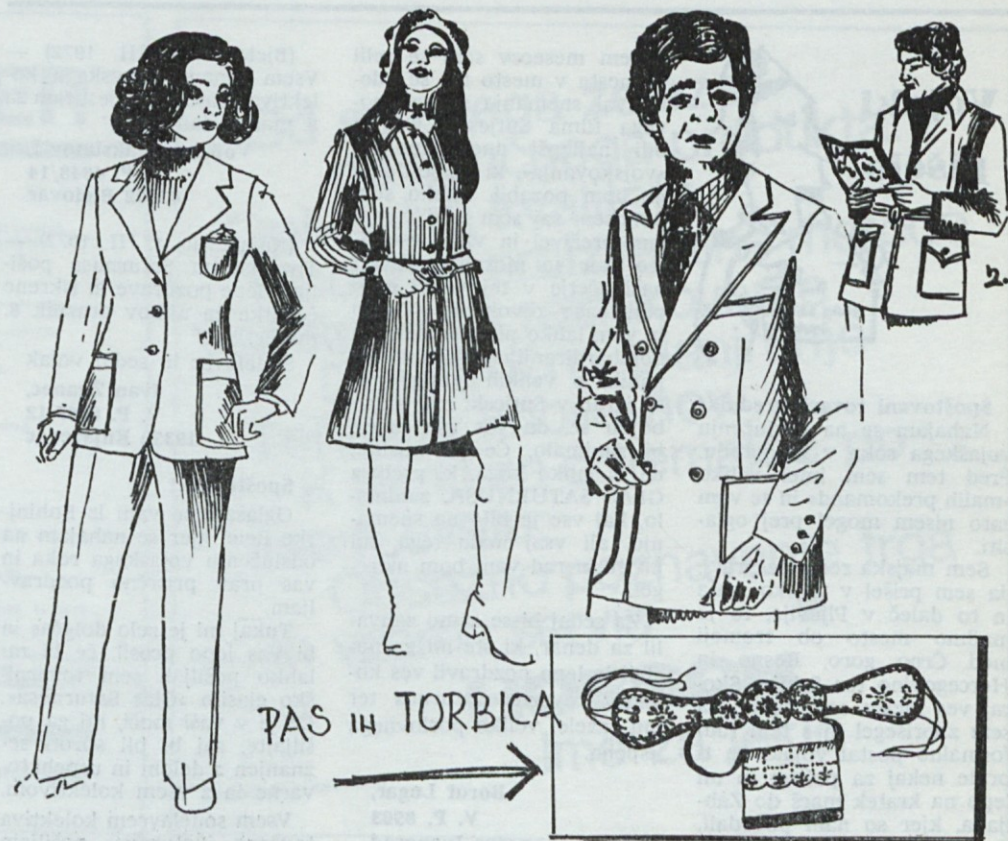
modri barvi, z belim podolžnimi črtami. Krilo naj bi bilo rahlo plisirano — belo.

In še kaj, kar si lahko naredite same; tu vidite pas in torbico. Kupite si črn semiš, oblikujte ga, kakor vidite na sliki — pas. Najprej si odstrižite stranska dela, nato še tri kroge in to vse skupaj zašijete. Ko boste to sešili, si našijete še vezalke. Nato vzemite iglo in svilo in si izvezite vzorec. Vzorci naj bi bili v oranžni barvi — rože; lističi pa v svetlo zeleni. Ravno tako kot pas si naredite še torbico. Urežite si priloženi skici.

Zdaj pa še nekaj za moške. Na risbi vidite dva suknjiča.

1. Ta suknjič, primeren za službo in športne priložnosti, z dvojnimi gumbi, je iz čiste volne v klasični rjavi barvi.

2. Primerno prav za šport, tudi za hladnejše dni, iz čiste volne s srajčnim ovratnikom in z enojnim zapenjanjem.

Prvi občni zbor planinskega društva Saturnus

Minilo je skoraj dve leti od ustanovitve (27. april 1970) Planinskega društva Saturnus. Planinci — Saturnužani so na svojem prvem rednem letnem občnem zboru, ki je bil 29. februarja letos, podali obrazložen svojega dosedanjega dela. Občni zbor bi moral biti že lani, pa so ga zaradi odhoda predsednika in drugih delovnih zadržitev prestavili. Delo s tem ni trpelo. Tako je pojasnil v svojem poročilu tudi podpredsednik Planinskega društva Saturnus Slavko Gerlica in poudaril, da je osnovni namen planinske organizacije, da svoje člane spozna z naravnimi lepotami, kulturnimi znamenitostmi ter jih vzgaja v skromnosti, samostojnosti, tovarištvu in srčni kulturi. Društvo si je vsestransko prizadevalo, da bi te naloge izpolnilo v največji meri, zato si je takoj ob ustanovitvi izdelalo program izletov in določilo vodje posameznih izletov. Razveseljiva je številna udeležba. V poprečju se je vsakega izleta udeležilo po 20 članov in to ne vedno eni in isti. Poleg moških so se izletov udeležile tudi ženske, dekleta in matere kot tudi cele družine.

Težišče začetnega delovanja je bilo na skrbno pripravljenih in vodenih pohodih na gore in na vzgoji lastnih kadrov, ki so danes že usposobljeni za vodenje skupin tudi za najtežje pohode.

S svojo dosedanje dejavnostjo je društvo dokazalo, da je vsebinsko usmerjeno v množičnost in ne v tekmovalnost, kjer bi se sebično izživljalo le nekaj članov. Čim več ljudi spraviti v prostem času ven iz Ljubljanskega kotla strupenih plinov v naravo in planinstvo sprejemati tudi kot kulturni pojav je osnovni cilj, ki ga obogatenejša še z ohranjanjem tradicij naše NOB na vsak način hoče gojiti še naprej.

V društvo se lahko včlani vsak, tudi če ni v delovnem razmerju v Saturnusu. To je zelo primerno, ker omogoča, da se posamezniki lahko udeležijo akcij društva skupaj s svojimi družinskimi člani ali prijatelji. Zaradi tega je v planinsko dejavnost vključeni tudi več žensk. Prav njim pa želi društvo izkazovati največ pozornosti z namenom, da so tako kot v večini pri delu tudi v večini pri razvedrilu. Da bo to čimbolj uspevalo, bo društvo še naprej poskušalo nuditi brezplačne prevoze na izletih. Poskušalo bo organizirati izlete na gore še v posameznih delovnih enotah. Tako velike akcije kot je bila »101 Saturnužanka na Triglavu« pa bo društvo organiziralo vsakih pet ali deset let.

V poročilih tajnika, blagajnika, gospodarja, podpredsednika, o izletniški dejavnosti, mladinskem področju in sodelovanju v meddruštvenem odboru Ljubljane je bilo povedano še:

— članov društva je 180, letos se je članarina povišala na 20 dinarjev;

— društvo ima nekaj lastne opreme (vrvi, cepine, dereze, kladiva, vponke), ki jo posoja članom društva;

— v letu 1971 je imelo 5.302,50 dinarjev dohodka in 4.097,40 dinarjev izdatkov;

— društvo je dalo izdelati društveno značko, ki jo lahko kupi vsak član za 15 dinarjev;

— društvo zastopa v meddruštvenem odboru mesta Ljubljane, ki predstavlja 18

— Organizirali bomo sekcijo pionirjev na moških solah, vendar se moramo prej še nekoliko organizacijsko okrepiti;

— Težave so, ker ni primernega društvenega prostora;

— Društvo kot druge sekcije in družbenopolitične organizacije nujno potrebuje primeren prostor, kjer se bodo lahko sestajali. Člani PD bi imeli pogovorne večere s predavanji, s prikazovanji diapozitivov in filmov. Prostor je nujen pogoj za nadaljnjo rast društva;

— Zelo prav bi prišla prenosna vlečnica za Malo planino;

— Del najete koč na Mali planini upravlja planinsko društvo.

Po razpravi so sprejeli program letošnjih izletov in predlog za ustanovitev odsekov: gospodarskega, propagandnega, markacijskega, izletniškega, smučarskega.

Pred volitvami novih članov v organe društva je bila dana razrešnica starim. Dosedanjemu predsedniku Jožetu Arhu, ki je odšel v drug kolektiv, pa je društvo podelilo naslov častnega člana društva.

Novoizvoljeni člani organov društva so:

Upravni odbor:

Slavko Gerlica — predsednik

Polde Urajnar — podpredsednik

Brane Polc — tajnik

Jožica Zevnikar — blagajničarka

Štefan Lavriša — član

Marjan Bernik — član

Sašo Bončina — član

Nadzorni odbor:

Fani Podgornik

Marjan ing. Gostinčar

Marjan Jakop

Častno razsodišče:

Zdravko Rakušček

planinskih društev, Janko Inglič;

— letos bo društvo markiralo in uredilo odsek planinske poti okoli Ljubljane, in sicer od Iškega Vintgarja do Višnje gore.

V razpravi so povedali:

— Podobne akcije, kot je bila »101 Saturnužanka na Triglavu«, bi morali še organizirati;

— Oskrbnica v Vodnikovem domu na Velem polju je zatrjevala, da še ni bilo tako dobro organiziranega množičnega izleta kot akcija »101 Saturnužanka na Triglavu«;

— Z opisi tur in napotki ob prijavah mora društvo nadaljevati, ker tako skrbno pripravljenih vabil doslej v Saturnusu ni bilo;

— Društvo mora nadaljevati z množičnimi izleti. Morda bi bilo najbolj primerno, da bi organiziralo nekatere izlete samo za člane posamezne delovne enote;

— Da bi se še bolj udeleževale izletov ženske, je treba organizirati več enodnevnih izletov (samo sobota ali nedelja);

— Pohvalno je sodelovanje naše zdravniške službe. Dr. Benčanova je vedno pripravljena pomagati. Posebno veliko pomoč je nudila ob akciji »101 Saturnužanka na Triglavu«;

— Veš, to obleko imam danes zato, da Janez ne bo videl mojih neurejenih las!

— Sedaj šele okušam pravo vrednost smučí ...

Pogumno srce, krepke noge, pripeljejo te na vrh gore

Erfini Cuder
Viktor Jarc

Na prvi seji je upravni odbor imenoval v odseke naslednje člane:

Gospodarski odsek:

Štefan Lavriša — predsednik

Marjan Jakop — član

Jure Vabšek — član

Brane Polc — član

Propagandni odsek:

Roman Jeras — predsednik

Ivan Frbežar — član

Rene Krnc — član

Markacijski odsek:

Janko Inglič — predsednik

Lojze Čerin — član

Alojz Duša — član

Izletniški odsek:

Jožica Zevnikar — predsednik

Polde Urajnar — član

Marjan Bernik — član

Sašo Bončina — član

Smučarski odsek:

Finí Cuder — predsednik

Franc Oražen — član

Viki Jarc — član

Upravni odbor je še sprejel sklep, ki dovoljuje predsednikom odsekov, da v soglasju s UO menja člane odsekov med letom ali pa imenuje več članov.

**PROGRAM IZLETOV
ZA LETO 1972**

Ker še ne vemo za proste

sobote, smo ture razvrstili samo po mesecih. Dneve za izlete bomo določili vsak mesec posebej.

April:

— Triglavski turni smuk
— Škocjanske jame — Slavniki

Maj:

— Turjak, Kurešček, Mokrec, Iški Vintgar
— Tradicionalni »Slalom za dan mladosti« pod Prisojnikom in tura na Mojstrovko

Junij:

— Nanos (1313 m) — Predjamski grad
— Ljubelj — Begunjsčica

Julij:

— Triglav (2863 m)
— Spominski »Ščurkov pohod« na Malo planino. Ta pohod bo v spomin na člana prvega UO društva na dan njegove smrti (23. 7.), in sicer iz tovarne Saturnus peš na Malo planino. V naši koči bo piknik za udeležence.

Avgust:

— Bavški Grintavec (2344 metrov)
— Montaž (2754 m)

September:

— Na dan planincev Luče
— Raduha
— Gorjanci

Oktober:

— Mala planina — zaključek sezone

GLAS SATURNUSA, glasilo delovnega kolektiva tovarne Saturnus, Ljubljana, Ob železnici 16, tel. 313-666 — Ureja uredniški odbor: Slavko Gerlica, Roman Kokalj, inž. Majda Kušar, Miloš Mikolič, Franc Oražen, inž. Tomo Perme, Anamarija Verden. Odgovorni urednik: Slavko Gerlica, telefon 313-666-78 — Tiska tiskarna PTT Ljubljana — Rokopisov ne vračamo.